

VESZPRÉMMEGYEI ÚJSÁG

Politikai lap. — Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre 12 kor. Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor. Egy óra 1 kor.

Lelkészek, tanítók, községi jegyzők 8 koronáért kapják a lapot.

Egyes szám ára a csütörtöki lapból 8, a vasárnapiból 16 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Ifj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Veszprém, Buhim-
utca 12.

Csütörtökön, pénteken, vasárnap és hétfőn a lapok
az utcán is árusíthatnak.

Jobbra-balra.

A szerajevói gyilkosságnak a förtelmes-sége mellett van egy szánalmas momentuma is, az orgyilkos gazemberék fajtajának jellemét illetőleg. Vállalkoztak a gyalázatos feladatra, elfogadták a pénzt, a gyilkoló eszközt és a ciankálit. A pénzt elköltötték, a gyilkos eszközt használatba vették, de — a mérget egyik sem vette be. — „Mind hősök ők, mind férfiak, mind hü és hazafi”, „szabadhalálra” azonban egyikük sem kész. — Hanem az akasztófára annál inkább érett valamennyi.

A jövő.

Most, hogy a rémes gyilkosság áldozatának végtisztességtetele már nem foglalkoztatja az irányadó köröket gyásszal és haraggal a szívükben ama kérdés megoldásával kell, hogy foglalkozzanak és fognak is foglalkozni, hogy mi módon szerezen monarkiaink megtorlást az undok bűn miatt és elégtételt azért a magatartásért, ahogyan a szerb sajtó velünk szemben viseltetik.

Az kétségtelennek látszik előttünk, hogy a szerb kormány szírenhangjait, amelyekkel minden részességből ki akarja magát tagadni s — valószínűleg nem érzett — részvétének ad kifejezést, nem fogják a monarkia kormányai sem a rettenetes cselekedet kiengesztelésére elégségesnek tartani, sem a monarkia tekintélyének s ami fő, biztonsága érdekeinek megfelelő ellenértékül tekinteni.

Szükségesnek tartjuk azonban azt is, hogy ennek a kérdésnek az eldöntésénél, ha számbavesszük is, mint kedvező körülményt, azt az elkeseredést és felzúdulást, ami a monarkia összes népeit s ezek között a szláv nemzeti-ségűket is a szerb nemzet ellen uralja, a vezetőség ne hagyja magát az elke-seredésből fakadó megokolt szenvedélyesség által vezéreltetni akciójában, hanem higgadt judiciummal, minden eshetőség alapos mérlegettel keresse és állapítsa meg azt a határvonalat, ameddig menni a megfelelő eredmény elérése céljából kötelesség, de amelyen túlmenni sem az áldozatok iránt érzett részvét és kegyelet nem kívánja, sem a monarkia érdekeinek megóvása nem tanácsolja.

Amint a mi külügyi politikánk illetékes vezetőit ismerjük és ismerjük a koronás király eréllyel párosult bölcs mérsékletét, meg vagyunk győződve,

hogy meg fogja találni a megfelelő utirányt a kívánt cél eléréséhez, noha amennyire öregbit most álláspontunk esélyeit a népeknek a szerbek ellen velünk való egyetértése, sajnos, épp annyira csökkenti azokat az a körülmény, hogy a magyar nemzet fiai egy részének magatartása ma sem a közös baj és veszedelem ellen irányuló együttműködés hatályosságát emeli, hanem annak hatékonyságát pártpolitikai érdekek által vezéreltetve csak gyengíti.

—cht.—

Általános szemle.

Pikáns titok. „Szólj igazat, betörök a fejed”. — tartja a magyar közmondás. „Tegy igazságot, elkívánják a fejed” — így travesztálhatná e közmondást dr. Török Gyula veszprémi rendőrkapitány.

Igenis így. Mert amióta Veszprémben gyakorolja az igazságszítást, azóta számos ellenséget szerzett magának. Hogy kik ezek, azt nem nehéz eltalálni. Azok, akiknek fáj az igazság.

Persze ezek az igazságszítványban szenvedők aztán mindent elkövetnek, hogy megakadályozzák az igazság tömjénjátának orrukba csapódását, amitől rosszul lesznek. S az ilyen mindent elkövetésre mindig akad valamiféle orgánium, amely mindig kész mindent elkövetni. Egy intrikus, aki besug a fellebbvalóknál, komisz pletykagyártó és terjesztő, támadásra fölfegyverzett hirlap stb. stb.

Az utóbbinak vállalkozása volna még a legtisztelietreméltóbb, föltéve, hogy csupán nyíllá hegyezett tollal lövöldöz és nem browninggal, noha az utóbbi fegyver sokkal modernebb és elterjedtebb. Mert az újságírónak kötelessége még az egyesek érdekében is szót emelni, ha az közérdeket kepez. Ellenkező esetben, vagyis ha a közérdektől mértföldekre álló magánérdeket szolgál — legyen az egyé vagy többké, — a legkevésbébb tisztelietreméltó szerep.

Éppen eme felfogásunkból kiindulva nevezünk pikáns titoknak a *Népakarat* c. lap szombati számának a támadását, amely roppantul felcsigázta az érdeklődésünket. A nevezett lap ugyanis egy, talán teljesen akaratlan időhatározóval azt a föltevést erősíti meg, hogy az az egész első oldal betöltő cikk egy ember miatt íródott a r. kapitány ellen, annak az egynek legteljesebb magánérdekeit szolgálván. Mint a legutóbbi bűnveti szemére a kapitánynak, hogy „kedve támadt a városi gazdát zaklatni.” Hát ugyan mi köze a közérdeknek ahhoz, hogy a rendőrkapitány kit zaklat a rend és tisztaság érdekében, a maga elhatározásából teszi-e vagy felsőbb utasításra, avagy zaklatódik egyáltalán? A közérdek csak addig terjed, hogy a kívánt tisztaság meglegyen. Hogy aztán ennek hiánya miatt a városi gazdát, mint a város gazdasági ügyeinek címében is megjelölt végrehajtó közeget látja a kapitány felelősséggel terhelve és ez

fáj a gazdának, ez már tisztára az ő magán ügye.

De ha ez így van, pedig így van, akkor még pikánsabb az a másik titok, hogy miképp jutott a nevezett lap a városi gazda magánfájdalmainak a tudomására? Ki informálta olyan meghatólag a szegény gazda szenvedéseiről, hogy elfacsarodott a szíve és megjelentette a három hasábos támadást a rendőrkapitány ellen? Vajjon ki?

No de majd ki lesz elégitve nemso-kára a kíváncsiságunk, mert a rendőrkapitány módot fog arra nekünk is, a közönségnek is, a fellebbvalóknak is nyújtani. Amely utóbbiak ugyan bizonyára velünk együtt megfelelően méltányolják a nevezett lapnak ama nemcsak közismert, de sajtótárgyalási itélettekllel is dokumentált önzetlen igazságszeretét, hogy a városi gazdát — aki tudunkkal nemrégén igen kifejezetten érezette vele az ellenszenvét — most védelmébe veszi, de aligha minősíti szerencsés kezűnek azt az informálót, aki a gazda érdekében ilyen meleg eredménnyel interveniált.

Addig pedig halad minden a maga rendes útján. A rendőrkapitány is épp úgy, amiként a vasuti mozdony pontos szabályossággal az ő egyenes sinein és nem tér ki annak a szerencsétlen mezőn legelő háziállatnak, amely neki rohan, hogy a szarvával felökölje s amelyet ő kénytelen agyongázolni. Igaz, hogy ez az egyenes ut nem a legnépszerűbb pálya; de a rendőrkapitány állásnak éppen az a speciálitása, hogy annál dicsőségesebb, minél népszerűtlenebb. A jóérzésű, jóízű és igazságszerető intelligenciánál különben a népszerűsége sem hiányzik.

—cht.—

Winter Áruház, Veszprém.

Saját készítményű

férfi fehérenemű osztály.

Kitűnő minőségű fehér ing K 250-től feljebb. Nagy raktár sephier, sport és apacs ingekben.

Francia és német szabású fehér és színes lábravalók.

Harisnya és socknikban valamint nyak-kendőknél versenyen kívül állunk ugy-
-árakban mint minőségben.

Nagy választék mindennemű ural divatcikkekben

Rendkívüli olcsó árak.

Telefon 124.

Politikai hírek.

„Oszd meg bánatodat mással s felére száll le az.” Az ellenzék nem respektálja ezt a közmondást. Ők nem akartak a képviselőházzal in corpore gyászolni, gyászolnak impozáns módon, együttes kifejezést adni, amely mint a tömeges gyászsortűz megrázza azokat, akik látják és hallják. Ők az ő gyászuknak peloton tűzekben adtak kifejezést. Tireilliroztak. Pif, paf, puf. Pedig bármily nagy szónok is Appoyi, bármily

nagy államférfi is *Andrássy, Zichy Aladár, Szabó István*, a keresztény *Giesswein Sándor* és a nem keresztény *Vázsonyi Vilmos*, azért mégis csak nagyobb ható ereje lett volna kifelé is, ha a képviselőház mint olyan adott volna egyútt kifejezést az ő mélyeséges fájdalmanak, mint hogy egyenkint potyogtatták el az urak az ő különleges patentrozott ellenzéki könnyeiket. — Ajánljuk azonban figyelmükbe a nyilvesszőkről szóló allegóriát, a melyek egy kötegben a legnagyobb férfierőnek is ellenállanak, de külön-külön egy gyermek is szétördelheti azokat. No mert a szerbek ismerik.

Nyári felszerelés.

Lüster kabát, mellény
és tennisz nadrág 28 kor.
Vászon öltöny . . . 15 „
Nyers selyem öltöny 26 „
Tennisz nadrág . . . 9 „

Szabott árak.

Angol Ruha Áruház

Veszprém és Pápa
(Rákóczi-tér 1.) (Kossuth L.-u. 9.)

A trónörökös pár halála.

Az árvák bucsuja.

A trónörökös pár ünnepélyes beszentelése után, amelyet a bécsi éresek végzett fényes segédlettel, a király, az új trónörökös jelenlétében, az összes főhercegek s a monarkia dignitáriusai és előkelőségei részvételével, az áldozatok árvái járultak szüleik koporsóihoz. A bucsuzás annyira megrható és megrendítő volt, hogy azt toll leírni nem képes. Az ártatlan gyermekek szivszaggató jajveszékése a legerősebb lelkiületet is mélyen megrendítette. A kis *Zsófia* hercegnőt végre is gyengéd erőszakkal kellett eltávolítani a koporsóktól.

Artstettenben.

A néphit azt tartja, hogy mikor jó embert temetnek, mindig zivataros idő szokott lenni, mert az Isten haragszik a halálra, hogy kaszája egy nemes sziv dobogását szakította meg. A trónörökös párt is zivataros időben szállították a vasúthoz s azon Artstettenbe, ahol *Károly Ferenc József* trónörökös kísérte örök nyugalomra az áldozatokat a kis árvák, a beszentelésnél résztvevő előkelőségek s a volt urukat szívük mélyéből gyászoló lakosság kíséretében. Az alig fölgyógyult öreg királyt orvosai nem engedték kitenni emez újabb izgalomnak. — Ott alussza most csendes, békés örök álmát a népek leendett királya, hű hitvesével együtt. Akinek hogy egész lénye, nagy lelke és érző szive a legmagasabb volt, azt az a mintaszzerű ideális családi élet, amit hűséges hitvesével és szép gyermekeivel élt bizonyítja.

A király és az árvák.

A mi nagy királyunk áldott jó szive, aki az árvákról, akiknek magánvagyonuk nem sok maradt, fejedelmileg gondoskodott, biztosítván nekik olyan évjáradékot, mintha atyjuk életben marad és a trónra jutott volna, azonfölül a szeretetének melegével is elárasztotta őket. Mindjárt a temetés után magához hívatta az árvákat Schönbrunnba. Huszonhét percig voltak nála és könnyezve távoztak. Mit beszéltek egymással? Az a megpróbáltatások által valósággal Jézus szívére ma-

gasztosult öreg sziv mit beszelt az árvák vérző kis sziveihez? Miként igyekezett azokba áttölteni a maga emberfeleti energiáját? Miféle vigaszt csepegtetett azokba a mérhetetlen szeretetének csövé? Azt senki sem tudja. A szónak és zokogásnak bizonyára olyan harmoniája szállott fel akkor a fogadóteremből a Mindenhatóhoz, amelyet ott bizonyára meg is hallottak és meg is értettek.

Epilog.

Lejátszódott a nagy tragédiának utolsó jelenete is. Az artsteteni kriptá ajtajával lezáródtak egy nagy monarkianak és nagy királyának reménysegei és három ártatlan árvának minden öröme, boldogsága. A megdicsőültek — hisszük — immár élvezik az örök üdvösséget és — tudjuk — az örök békecséget. Nekünk, a hátramaradottaknak ugyáltszik az örök békétlenség marad osztályrészül, amelynek küzdelmeiben a magyarok Istenének segítségére, felséges urunk bölcs kormányzására és a saját erőnk öntudatos fokozására és összetartására lesz nagyon is szükségünk. Az Istenben és annak fénykelt helytartójában bízunk. De az összetartást illetően saját honfitársainkban sajnos nem reménykedhetünk.

Rekviemek, püspöki körlevelek.

Megyénkben báró *Hornig Károly* biboros püspök, *Gyurácz Ferenc* ág. ev. és *Németh István* ev. ref. püspökök a fájdalom és részvét hangján körlevelekben tudatták a rettenetes gyászbeszédet egyházmegyéikkel. — Veszprémben és Pápán minden hitfelekezet gyászstentisztelettel róttá le a kegyelet adóját az áldozatok emléke iránt.

WINTER ÁRUHÁZ, VESZPRÉM.

Nagy választék

női és leány diszített kalapokban.

Állandó nagy raktár

a legújabb modulu kalapformákban.

Alakítások és gyászkalapok soron kívül azonnal készíttetnek.

A legmegbízhatóbb szolid kiszolgálás.

Rendkívül olcsó árak.

Telefon 124

Veszprémmegyei Ujság

1914. jul. 1-ével előfizetést nyitunk lapunkra.

Előfizetési ár:

egész évre . . . 12 K
fél évre . . . 6 „
negyed évre . . . 3 „
egy órá . . . 1 „

Lapunk az utcán is árusítatik. Egyes szám ára a *csütörtöki* lapból 8 fillér, a *vasárnapi* lapból 16 fillér.

Lelkészek, tanítók, k. jegyzők évi 8 koronáért kapják a lapot.

Azok, akik hátralékban nincsenek vagy jul. 1-ig azt klegyenlítették, megkapják mel-lékletül az **Igazmondót** is.

A kiadóhivatal.

Mayersberg Samu

bádogos és vízvezeték berendező

Telefon 78. Pápa Telefon 78.

Berendez modern fürdőszobákat és angol kőzeteket.

Vízvezetési és csatornázási cikkekből állandóan nagy raktár.

Készít épület- és díszmű bádogos munkákat teljesen rajz szerint, ugyszintén villanycsengő és házitelefons bevezetéseket.

Mintaraktár, iroda, műhely: Petőfi-ut 3.
Levélbeli megkeresésekre pontosan válaszol.

Hirek.

— **Hirtelen hatál.** Domján Károly várpalotai plébános, szentszéki ülnök és a palotai kerület esperese f. hó 1-én reggel fél 7 órakor szívszélhűdés következtében hirtelen meghalt. Temetése f. hó 3-án d. e. 10 órakor ment végbe Várpalotán. Az alig 50 éves agilis lelkész igaz tisztelői részvétellel kísérték el utolsó útjára.

— **Tűz Hétfőn** délután 1 óra tájban tüzi lárma riasztotta meg Veszprém lakosságát. A tűz a Kertalj-utca 4-án alatt lévő Galambos házban ütött ki eddig ki nem derített okból. A tűzoltóság csakhamar a helyszínen termelt s derekas munkájával, lokalizálta a tüzet úgy, hogy két épületen kívül, melynek korhadtt lazszindely tetőzete a nagy hőségben a szélséand dacára úgy égett mint a papiros, több ház nem esett áldozatul, noha az a hely valószínűs tűzfészek. A rendőrség élén a rendőrkapitányai és rendőrfogalmazóival példásan tartotta fenn a rendet, amiben neki a nyomban kivonult katonaság is segítségére volt.

— **Iskolai találkozók.** E hó 6-án volt a 40 éves találkozójuk azoknak, akik ezeltől 40 évvel végeztek a veszprémi kegyesrendiek gimnáziumában a VI-ik osztályt. A találkozózon, melynek rendezője dr. Óvári Ferenc orsz. képviselő és dr. Békeffy Remig zirci apát voltak, a volt iskolatársak közül 17-en jelentek meg, 44 családtaggal. Az ünnepély a kegyesrendiek templomában a zirci apát által mondott misével kezdődött. Azután Laczkó Dezső igazgatóhoz vonult a társaság, ahol Békeffy Remig mondott a rendnek könyekig megrható beszédben köszönetet. Délben bankett volt a korona szállóban, melynek legértékesebb momentuma az volt, midőn elhatározatot, hogy a negyven év előtt a magyar irodalomban legjártaasabb VI osztályu kegyesrendi gimnázisták javára tett s azóta is szaporított 600 koronás alapítványt 4000 koronára emelték fel és Veszprémben egy deák otthon felállítását határozták el, melyhez dr. Óvári Ferenc egy 300 koronás teltket vett s ajándékozott azoknak, akik az ott-hont felfogják építeni. Szeptember 1-től pedig több szegény sorsu tanuló ingyen ebédben és vacsorában lesz részesítve. — Ugyanaznap volt a 25 éves találkozója dr. Benkő Károly és negyedszázaddal ezelőtti érettségizett osztálytársainak. Az ünnepélyes mise ugyancsak a kegyesrendiek templomában tartották meg, a bankett pedig a Zuschmann féle vendéglőben. — E hó 1-én és 5-én is két iskolai találkozójuk volt azoknak, akik 10 évvel ezelőt, 1904-ben érettségiztek Veszprémben és Pápán. A Veszprémben tartott találkozó alkalmával az ünnepi misét és az elhunytakért a gyászmisét két volt iskolatárs, Orbán József káplán, illetve Erdélyi Dénes áldozár mondták, a temetésben nyugvó egykori tanárjuk, Szokoll Sándor sírjára pedig, dr. Schreiner Károly veszprémi ügyvéd helyezett el koszorút néhány szép emlékező szó kíséretében. Majd az igazgatónál tisztelegvén

kedélyes bankettre gyűltek a Kőtőnban, amelynek folytatásképp lehet említeni a Méheskerben rendezett vig hangulatban eltöltött vacsorát. — Pápán a pápai izraelita pölgáriban d. u. fél 3 órákor az intézet nagytermében. Még a délután folyamán kimentek az Izs. temetőbe, hol két volt tanítójuk nyugszik, Shor Ármin és Pfeifer Mór. Alt Rezső mondott szép emlékbeszédet az elhunytak sírjánál. Este bankett volt, melyen Heller Márton, Alt Rezső, Blau Henrik igazgató és Várhelyi Izsó tanár mondtak felköszöntőt.

— **Véres verekedés.** Enying egyik pusztáján a belmáji munkások a fizetésük felvevése után elmentek a korcsnába, ahol nagyobb mennyiségű bort ittak meg. Azután — amint már illik — összeveszték és összeverekedtek. Verekedés hevében bekerültek az istállóba is, ahol Batizán Márton a lovakat ápolta. Az egyik lós, Csizsér Pál késsel neki ment Batizánnak, azonban a szinté ott lévő Cseh Sándor elkapta és a lészára vágta. Ekkor a már feldühösödött Batizán ugrott oda és késével jól megszurkálta. A pájtásai elvonszolni akarták, de már nem bírt menni a vértől borított Csizsér. Rögtön jelentést tettek a csendőrségnek, amely nyomban a helyszínen termett, s az ott szintén megjelent járásbíró rendeletére a bicskázót, kihaligálása után letartóztatta. Csizsér életveszélyes sebeit a járásorvos köztözte be.

— **Baleset.** A Galambos ház égése alkalmával baleset is történt. Midőn a tűzoltók a nagy hydrofóval a Buhim és Kaszárnyautcán vágatva siettek a veszélyhelyére, a kocsit a Sédhidhoz való gyors fordultában neki vágódott egy villamos oszlopnak. Ez alkalommal Horváth István kőműves, aki a kocsinak ép az ütközés oldalán állott, erős zúzódásokat szenvedett a tomporán úgy, hogy a mentőkocsit szállította a kórházba. Már jobban van.

— **„Jaj a hátam, jaj a hatam oda van.”** Bizonyára ezt szepelte Melaviczky József ajkai üvegyári munkásnak 11 éves kis fia, akit ifj. Horváth József ajkai lakos egy vasvella nyéllel úgy megvert hogy 8 napig beteg volt bele. Azért, mert a gyerek az ő kerijéből néhány szem cseresnyét akart elvinni. A brutális embert feljelentették. A fiu meggyógyult, de azért „Átkozott a gircsesgörcsös” somnyeie, melyel engem kegyetlenül csépele.”

— **Elítelt csavargók.** A veszprémi rendőrség elfogta és több napi elzárásra, a város területéről való kitiltásra és hazatoloncolásra ítélte el Erdélyi József lakatos, Strund József cipész és Kiss Sándor okl. jegyző büntetett előéletű csavargókat, akik a városban mázskáltak és engedély nélkül kérégettek. — Igen helyes a rendőrségnek ez az éber és szigorú eljárása, mert ha akad is néhány ártatlan kérégető az ilyen csavargók között, de legtöbbje — uti figura docet —

veszedelmes munkakerülő, akinek a börtön már nem idegen. S mivel mindenféle nemzetség akad közöttük, különösen jó az óvatosság ebben a bombavető, revolvermerénylő világban. Hanem azért támadják dr. Török rendőrkapitányt, hogy minden reggelire egy embert eszik meg. Hát csak támadják. Mink ellenben azt mondjuk, hogy csak így tovább!

— **Nadrágtolvaj.** Tasi József többszörösen büntetett bányásznak Vass József kocsis nadrágjára jött meg a gusztsza. El is emelte azt egy őrizetlen pillanatban az enyingi Girisits vendéglő istállójából, amelynek kormányzója Vass volt. A károsult panaszára azonban a csendőrség elfogta a nadrágtolvajt és átadta az illetékes bíróságnak.

KIADÓ LAKÁS Veszprémben, Annater 1 sz. a. házban új modern lakás van kiadó, mely áll 3 szoba és fürdőszobából és hozzátartozó mellékhelyiségekből. Értekezni lehet Hosszú-utca 35. sz. alatti házban. Ugyanott butorok is eladóak.

Bérbe vennék egy jókarban levő rövid zongorát, vagy pianinót. Szíves értesítést a lap kiadóhivatalába (Buhim-utca 12) kérek.

— **Pósa üzletében (Veszprém) 1 tanonc a könyvkereskedésbe, — 1 tanonc a könyvkötészetbe felvétetik.**

Ébresztő óra 3 korona. Zsebórák K 3.—4.50 és 5.50 jótállással, duble lánc 70 fill. és K 1.50. Pongrácz Andor üzletében Veszprém, Óvári-utca. Óriási választék pénz- és egyéb börtárcákból, utazótáskák, minden alaku zsebkések, önbortvák, valódi Gillette kések, botok, esernyők, divatos levélpapírok, szappanok, illatszerek, tajtpipák és szipkák stb. stb. Tegyen próbavásárlást. Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek.

Egy teljesen jókarban levő Remington írógép jutányos árért eladó. Megtekinthető Szalai Mór elektrotechnikusnál, Veszprém, Rákóczi-tér 24.

Egy régi hegedű szabad kézből olcsón eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Tudomány. Művészet. Irodalom.

• **Magyar Figyelő.** A folyóirat most megjelent július 1-i számának élén találjuk Mezei Ernő cikkét Bartha Miklós szobrásról, mely kétségkívül általános feltűnést fog kelteni. Az ősz 48-as publicista szigorú, de színes képet rajzolt Bartha Miklósról és fejtegetései alkalmasak arra, hogy a legkülönbözőbb gondolatokat és érzéseket váltsák ki különböző pártokból. A közgazdaság reformjával foglalkozik Hunyár Algernon „Az új vármegye” című cikkében, amelyben a kitűnő közgazdasági író markáns érvekkel cáfolja az új javaslatok támadóit. Aktuális kérdéseink között különös figyelemre tarthat számot Lábán Antal dr. történeti cikke „Deák Ferenc a panszlavizmusról 1843-ban” amelyből kitűnik, hogy a kiegyezés megteremtője 70 esztendővel ezelőtt világosan látta mostani fejlődésünk irányát. A szláv kérdések komplexumából Bonkáló Sándor, kitűnő fiatal szláv tudósunk nagy értékű észleleteket közöl „Néhány szó az orosz-len-

gyelekről” címen, mint első részleteit azon helyszíni benyomásoknak, amelyek szláv tanulmányútján nyert. Kádár Gusztáv a bankbukásokról értekezik és ezzel a legaktualisabb problémához nyul hozzá. A szépirodalmi részben találjuk egy kitűnő fiatal írónak: *Ujhegyi Nándornak* „Tabán” című regényének első fejezetét, mely regény Budapest egy lütfőlében lévő városrészének és furcsa életének plasztikus miliójét rajzolja. A gazdag Feljegyzések és Külföldi szemle egészíti ki a szám érdekes és változatos tartalmát. A Magyar Figyelő előfizetési ára egész évre 24.— korona. Kiadóhivatal VI., Andrassy-ut 16.

WINTER ÁRUHÁZ, VESZPRÉM.

**Állandó nagy játékvásár,
gyermekkertészeti cikkek.**

Mindennemű
uri-, női- és gyermek sport-cikkek
legkényelmesebb beszerzési helye.

**Külön osztály
fürdő idény cikkekben.**

RENDKIVÜLI OLCSÓ ÁRAK.

Telefon 124.

Egyház. Iskola.

† **Adminisztrátor.** Domján Károly halálával megüresedett várpalotai r. k. plébánia adminisztrálására a veszprémi püspök Egy Jenő helybeli káplánt nevezte ki.

† **Lelkészeiktatás.** A lajoskomáromi ág. hitv. evang. gyűlekezet f. hó 19-én lelkeszeiktatási ünnepélyt tart. Ekkor történik ugyanis az ujonnan megválasztott lelkeszének, Endreffy Jánosnak hivatalába leendő ünnepélyes beiktatása az egyházmegye esperese által.

Egyletek. Szövetkezetek.

() **Tűzoltó gyűlés.** A Veszprémmármegyei Tűzoltó Szövetség XXI-ik rendes évi közgyűlését folyó hó június hó 28-án tartotta meg Enyingen báró babarcsi Schwarzer Ottó ügyvezető elnök elnöklése alatt. Az elnökséget, vendégeket, köztük Szász Károlyt, a kerület képviselőjét az állomáson az enyingi tűzoltó testület Szigeti Gyula parancsnok vezetésére és Enying község előljárósága és képviselőtestülete fogadta. Belák István üdvözlő beszéde után valamennyien az enyingi ev. ref. egyházba vultak isentiszteletre, onnét a községhezára a közgyűlésre. Ott dr. Mihályfy József ügyvéd üdvözölte a község nevében az egygyűléket. Az elnöki előterjesztéseket, Rozmán Károly szövetségi jegyző, Blázy Imre várm. és a járási, tűzrend. felügyelők jelentéseit tudomásul veszi a közgyűlés. Jóváhagyta a számvizsgáló bizottság által előterjesztett 1913 évi zárszámadást, megállapította az 1915. évi költségvetést s utasította az elnökséget, hogy a mutatkozó 1620 kor. hiány fedezésére a vm. közönségétől a tűzrendészeti alaphól segélyt kérjen. A M. O. T. Szövetségnek f. é. augusztus 14—17 napján Nyiregyháza tartandó nagygyűlésére báró Schwarzer Ottó ügyvezető elnököt, Blázy Imre vm. tűz. felügyelőt és Rozmán Károly szövetségi jegyzőt küldte ki. Megbizta az elnökséget, hogy a járási tűzrendészeti felügyelők tűzrend. felügyelővé leendő kinevezetése iránt a vármegye alispánjánál a szükséges lépéseket tegye meg. Megtartotta a tisztújítást, melyen egyhangulag meglettek választva: Elnök

Winter Áruház, Veszprém.

**Nagy gonddal kezelt
női fehérenmű osztály.**

Rumburgi, Hollandi és kreasz vásznakból készült női ingek, korsetták és alsók. **Teljes menyasszonyi kelenygek a legfényesebb kivitelben.**

Csecsemő- és gyermekkelenygek, ruhácskák, paplan- és kocsitakarók nagy választékban.

Állandó nagy raktár valódi svájci himzésekben, valamint óriási választék csipke és szallagokból.

RENDKIVÜLI OLCSÓ ÁRAK.

Telefon 124.

báró babarcsi Schwartzer Ottó, alelnök Já-kóy Géza, főjegyző dr. Réthy Ede, jegyzők dr. Fritse József és Rozmán Károly, pénztáros Gratzi Ödön, számvizsgálók Dukovics István és Szemethy Gyula, és 16 választmányi tag. Gyűlés után a nagyvendéglőben társasbéd, délután az enyingi tűzoltók által bemutatott és kitűnően sikerült gyakorlat, este pedig a ligetben néptűnépély és táncmulat-ság volt.

A gondolt és beszélt nyelv.

(Folytatás.)

Ha mindkét ajkunk közeledik egymás-hoz és nyelvünk is magasabbra emelkedik úgy, hogy mellő része az inyhez közeledik, a száj szögletei pedig széthúzódnak, „i” hangzót mondunk.*)

A magánhangzók képzésénél fontos szerep jut a velum pendulumnak is. Czermdk megállapította, hogy az iny helyzete változik a magánhangzók kiejtésénél. Legmélyebb helyzetében találta az a magánhangzónál s legmagasabb emelkedésében az i kiejtésénél.

Ha e hangok kiejtésekor pl. az „a” helyzetét az „i” helyzetével egymásután fel-cseréljük, úgy azonban, hogy ezen idő alatt csupán egy hangzót ejtünk, akkor az „ai” kettős magánhangzó (diphthongus) keletkezik, mely pl. a német *Kaiser*, a görög *Aiskhrubos* szókban hallható. Ha pedig az „a” helyzetét „u” helyzetévé változtatjuk, „au”-t hallunk, pl. német *Auge*, lat. *cautus*, gör. *auksunó*. Egyéb kapcsolatok: *ei, eu, oi, ou* stb.

A vocalis-sorban (i—e—a—o—u) e és o nem meghatározott pontok, inkább elméletileg megszámlálhatatlan közvevítő tagoknak gondolhatók, melyek fokozatosan az i végponttól a felé és az u végponttól a felé vezetnek. Van zárt e (e) és nyílt e (e), aszerint, amint az e az i-hez vagy az a-hoz fekszik közelebb. Van zárt o (o) és nyílt o (o) a

szerint, amint az o az u-hoz vagy az a-hoz van közelebb.

Szótagolás)** A hangok a szótagban egyesülnek. Egymás mellett álló magánhangzók külön szótagot alkotnak, pl. gör. *a ei*.

Hangzók közt levő consonans eseténél a szótag határa vagy a consonans előtt, vagy mögötte állhat. Lehet azonban, hogy a consonans alkotja a szótag határát, mely esetben a consonans két részre oszlik (gemination).

Bonyolultabb és sokfélefépen ingadozó a szótag határa hangzók közt levő consonans-csoportoknál (*st, skr, m*). A rómaiak azon szabálya, hogy minden a szó elején előforduló consonans-csoport a szó közepén is kezd a szótagot, pl. lat. *o-blitus* v. ó. *blandus* v. gör. *kafunó* v. ó. *mnémón* nem általános indogermán érvényű, nem is tekintve az etymologisáló szótagolást (*ob-tus, hol qb-praep*). Maguknál a rómaiaknál kivételt alkottak az s-sel kezdődő csoportok, pl. *caei* *ies* *ts, stare* ellenére stb.

Tautosyllabicus azon hangkapcsolat, melynek elemei ugyanazon szótaghoz tartoznak. **Heterosyllabicus**, ha különböző szótagokhoz tartoznak. Az összetett szokat alkot-részeik szerint választjuk el.

A fonetikai, illetőleg hangphysiologiai szükséges tudnivalók közé tartozik a **hang-rendszerek** módszertani kérdése is, melyben a fonetikai és történeli hangtan kereszteszédésénél fogva jogosult *Sievers* álláspontja, ki a fonetikai irodalomban nagyrészt uralkodó irányzatokkal szemben valamely általános hangrendszer után való törekvést — kivált a történeli foneticát nézve — meddőnek véli. (Grundzüge der Phonetik, 1901).***)

*) Meringer I. m. 17. l. idézi: Dr. med. H. Sailer, *Der menschliche Körper, sein Bau und seine Tätigkeiten*, Samml. Göschen, No. 18. 2. Aufl. S. 93.

**) Brugmann, K. vgl. Gr. S. 36. f.

***) Rubinyi M. *Alt. Nyt.* 53. l.

I. Magánhangzók v. sonor-hangok.

a) Valóságos hangzók (vocales).

A mai indogermán nyelvtudomány a következő egyszerű magánhangzók sorolja az idg. ősnyelv magánhangzórendszerébe: *a, a, e, e, i, i, o, o, u, u*. Volt még az alapszavaknak egy redukált, közelebből meg nem határozható hangzója, melyet rendszeren az e betűnek megfordított alakjával szoktak jelölni és schwa indogermanicumnak nevezik. Szinezetére nézve a-féle hangzó, mert az árja kivételével minden idg. nyelvben mint a hangzó szerepel vagy középhang „a” és „e” hang közt és mint ilyen a, talán rövid „e” vagy „a” hangzót fejezett ki. Egyébként minőségét nem tudjuk megállapítani. *Sievers* *murmel-vocalis*nak nevezi. Létrehozásánál a hangszalagok oly távol állanak egymástól és az expiratio nyomása oly gyöngye, hogy a zöngével sügő és fuvallatszerű nesz egyesül.

(Folyt. köv.)

Winter Áruház, Veszprém.

Nagy raktár

a legújabb fazonu és minőségű fűzők, melltartók és fűzővédőkből. Nagy lerakat női és gyermek harisnyákból. Utóérhetetlen minőségű bőr-, svéd- és cérna keztyűk. Legújabb divatu, minden minőségben és színben nap- és esőernyők K 2:70-től feljebb. Nagy lerakat selyem, eredeti matyók himzésű és bőr ridiküllökből. Legújabb szabású blousok minden kivétel- és minőségben. Női divatickek legmegbízhatóbb beszerzési forrása.

RENDKIVÜLI OLCÓSÁRÁK

Telefon 124.

Mayersberg Samu

bádogos és vízvezeték berendező

Telefon 78. Pápa Telefon 78.

Berendez modern fürdőszobákat és angol klozetteket.

Vízvezetési és csatornázási cikkek-ből állandóan nagy raktár.

Készít épület- és diszmű bádogos munkákat teljesen rajz szerint, ugy-szintén villanycsengő és házitelefón bevezetéseket.

Mintaraktár, iroda, műhely: Petőfi-ut 3.

Levélbeli megkeresésekre pontosan válaszol.

WINTER ÁRUHÁZ, VESZPRÉM.

Nyári férfi harisnya Occasio.

- 1 tucat férfi sockni, sima divatszínben K 3.50
- 1 tucat férfi sockni, divat-csikkokkal K 3.85
- 1 tucat férfi sockni, nyerszínű (mako) kötött K 5.50
- Férfi flór sockni, minden színben, párja 85 fill.

Rendkívüli olcsó árak.

Telefon 124.

APOLLO-mozi Veszprém.

Ma csütörtökön és holnap pénteken

Még jókor. (Humoros.)

Bukszi

(Vigjáték 5 felvónásban.)

Főszerepben Asta Nilsennel.

Szombaton új műsor.

Julius 15-én

A szerajevói rémnapok.

Ferenc Ferdinánd és neje Zsófia főhercegnő ellen merénylet.

Az eredeti helyszíni felvétel részletei: A merénylet helye, a merénylők arcképe, az elszállítás, temetés stb.